

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ruperti Ab-||batis Tvitiensis, Svmmi Disertissi=||miq[ue]
Theologi, sacris du[n]taxat literis omnia probantis, in XII.
prophetas mino-||res, Commentariorum Libri XXXII**

Rupert <von Deutz>

[Köln], M. D. XXVII.

VD16 B 3835

Cap. VI. In tribulatione sua mane consurgit ad me.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71859](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71859)

COMMENTA RYPER ABBA LIB II.

Ergo cū dicit: ego ego capiā, promittit se capere nos, capere naturam nostrā ut fiat homo, Proinde respiciamus cursum eius qui nos cepit, & tūc liquido perspiciemus cursum sermo- nis huiusmodi, qui taliter procurrit. Ego ego capiā, & uadā, tollā, & non est qui eruat. Va- dens, reuertar ad locū meū, donec deficiatis, & queratis faciē meā. In tribulatione sua ma- ne cōsurgent ad me, dicentes: Venite, reuertamur ad dñm, quia ipse cepit & sanabit nos, per- cutiet & curabit nos. Viuificabit nos post duos dies, in die tertia suscitabit nos, & uiuemus in conspectu eius, sciemus, sequemurq; ut cognoscamus dñm. Saluator noster Chrūs qui hęc loquitur, sic fecit. Cepit nos & abijt, quēadmodū dicit, ego ego capiā & uadā. Capiēs nanq; naturā nostrā, id est homo factus, transiuit ex hoc mūdo per passionē mortis. Vnde Ioh. 3 & eius Euangelista dicit: Sciens Iesus quia uenit hora eius, ut transeat ex hoc mūdo ad patrem. Itē: Sciens quia à deo exiuit, & ad deū uadit. Deinde cū taliter isset, tulit prædā inferni quēadmodū dixerat. Cū fortis armatus custodit atriū suū, in pace sunt omnia quæ possidet. Si autē fortior illo superueniens uicerit eū, uniuersa arma eius aufert, in qbus confidebat, & spolia eius distribuit. Cū ergo dixisset, ego ego capiā & uadā, bene continuo subiunxit: tollā & nō est qui eruat. Ac si dicat. Ego naturā hominis assumā, & ad mortis passionē uadā & electos meos, nemine ualente resistere, de inferni claustris eripiā, ego illa leæna, ego ille catulus leonis, quē longe ante Iacob patriarcha intuens, dixit: Catulus leonis Iuda, ad prædā fili mi ascendisti. Requiescens accubuisti ut leo, & quasi leæna. His peractis, resurgens ex mortuis, abijt in cœlū unde uenerat, & sedet ad dexterā patris. Postq; ergo dixit, ego ego capiā & uadā, tollā, & non est qui eruat, bene cōtinuo subiunxit. L. Gladens reuertar ad locum meum. Locus quippe eius est illa sedes maiestatis, ille cōsensus dei patris, ubi captiua duxit captiuitatē quā cepit, ubi peregrinā collocauit naturā hois, cuius origo non cœlū, sed terra, cuius patria siue locus originalis nō altitudo cœloꝝ, sed pulueris exiguitas est. Ad illū locū reuersus, faciē suā ab illo populo, cui hęc scriptura loquitur, abscedit, donec plenitudo gentiū subintroeat, & sic omnis Irahel saluus fiat. Cū ergo dixisset, uadam & reuertar ad locū meū, bene continuo subiunxit. L. Donec deficiatis, & queratis faciem meam. L. Donec deficiatis inquit, illa nimirū defectio, qua illos nondū defecisse, Apłus gemens dicit: Ignorantes em̄ iustitiā dei, & suā querentes statuere, iustitiæ dei nō sunt subiecti. Finis em̄ legis Chrūs ad iustitiā omni credenti. Quod ergo dicit, donec deficiatis, & queratis faciē meā, idem est ac si dicat: Donec deficiatis uelle uestrā statuere iustitiā, & gloriari in operibus legis, & credatis in me, solā querentes iustitiā dei iustitiā fidei. His dictis, protinus de omnibus, tā Iudæis q̄ Gentilibus, quicūq; pœnitentiā acturi & in Chrm credi- turi, & per fidē eius erant iustificandi, idē ipse dicit. L. In tribulatione sua mane consur- gent ad me. L. Subauditur dicentes. L. Venite & reuertamur ad dominum, quia ipse ce- pit, & sanabit nos, percutiet & curabit nos. Uiuificabit nos post duos dies, in die tertia suscitabit nos. Hoc fecisse, hoc dixisse primū Iudæos, deinde Gentiles, postq; iuit Chrūs & reuersus est in locū suū, id est postq; ascendit in cœlū, manifestū est. Dato em̄ spū sancto Apostolis, & loquente Petro ad populū, compuncti sunt corde & dixerūt ad eū & ad reliquos Apłos. Quid faciemus uiri fratres? Petrus uero ait ad illos. Pœnitentiā agite, & baptizatur unusquisq; uestrū. In illa tribulatione, id est in illa cōpunctione & pœniten- tiæ actione, cōsurrexerunt ad dñm, & consurgunt usq; hodie mane, id est transacta & de- pulsa infidelitatis nocte, ab actis tenebris ignorantia. Ita cōsurgentes, dicūt: uenite & reuertamur ad dñm. Prædicant em̄ alijs Christū qui illū cognouerūt, nec sua tantū cōtenti salu- te, alijs quoq; ut saluentur, uerbū salutis prædicare satagunt. Quod est illud uerbū? Quia ipse (inquit) cepit & sanabit nos, percutiet & curabit nos. Magnificētius atq; breuius uerbū salutis huius edici nō potest. Totus, qui cōuersionis ad Christū, & Christianæ fidei fructus est, his paucis uerbis cōprehensus est: scilicet utraq; resurrectio, qua resurgimus per Chrm prima animæ, secunda corpore. Cū em̄ dicit, quia ipse cepit & sanabit nos, sensus iste est, Quia ipse nostrā naturā suscepit, & à peccatis nostris saluos faciet nos, secundū nomen suū quod est Iesus, id est saluator. Quamuis autē nos credentes, & in noie suo baptizatos iam sa- nauerit, adhuc tamē percutiet, & deinde curabit nos, id est sententiā mortis huius corporis de qua dixit, quia puluis es & in puluerē reuerteris, super nos dimisit & ita fiet, sed deinde curabit.

Ro. 9. 28. 29. 30.

Ioh. 3.

Lu. 11.

Gen. 49.

Ro. 10.

CAP. VI.

Ad. 2.

Duplex re- resurrectio.

Ge. 2.

curabit nos, id est in nouissimo die carnis resurrectione, resurgere faciet nos, qui resurrectione animæ, id est remissione peccatorum sanauit iam & uiuere fecit nos. Hinc est illud quod Ap[osto]lus dicit. Corpus quidē mortuū, id est certissime moriturū est propter peccatū: spūs uero uiuit propter iustificationem. De illa resurrectione carnis quæ secūda est, cōtinuo dicit. **Vi**uificabit nos post duos dies, in die tertia suscitabit nos. Et est sensus. **Vi**uificabit nos in nouissimo die uita uel resurrectione carnis, quā in persona sua mortuus propter nos, quia resurrectioni eius, quæ die tertia facta est, hoc ipsum ascribimus quod suscitabit nos. Ita san[n]cti & curati, id est anima & corpore uiuificati atq[ue] suscitati, **L** **Th**uemus (ait) in conspectu eius, **I** id est immortales erimus, neq[ue] em̄ ultra mori poterimus propter cōspectū eius quia uidebimus eum sicuti est: & inde similes ei erimus. **L** **T**unc sciemus, sequemur q[ue] ut cognoscamus dominum. **I** Sciemus (inquā) & cognoscemus: nō sicut nunc ex parte, sed perfecte. Nā hinc & Ap[osto]lus ait. Ex parte em̄ cognoscimus, & ex parte prophetamus. Cū aut̄ uenerit quod perfectū est, euacuabitur quod ex parte est. Itē. Videmus nunc per speculū in ænigmate, tunc aut̄ facie ad facie. Nūc cognosco ex parte, tunc aut̄ cognoscā sicut & cognitus sum. Sequemur inquit. Quo sequemur? Nimirū ad uitæ fontes aquarū, sicut alius propheta dicit. Quia miserator eorū reget eos, & ad uitæ fontes aquarū potabit eos. Et i[n] Ap[ocalypsi] legimus. Quoniā agnus, qui in medio throni est, reget illos, & deducet eos ad uitæ fontes aquarū. Quod idē est ac si dicat, uidendo uel conspiciēdo deū, immortales erunt. Hoc dicent inuicē se cohortantes, hoc dicēt apostoli uel apostolici uiri populis prædicantes: & subiungent. **L** **Q**uasi diluculum preparatus est egressus eius. **I** Ac si dicant, Quod dicimus q[uia] ipse cepit & sanabit nos, nō i[n] angulo gestū est, sed sicut diluculū à cūctis uidet̄ & latere nō potest, & ad hoc uenit ut uideatur, imō ut illuminet, ita egressus eius, quo de suis inuisibilib[us] ad uisibilia nostra egressus est, cūctis innouit, cūctis orbis audiuit, nec est qui se de ignorantia excusare possit. Hoc est quod Psal[terium] ista quoq[ue] dicit. In sole posuit tabernaculū suū, id est in manifesto exhibuit humanitatē suā. Ac deinceps. Nec est q[ui] abscondat à calore eius, quia uidet̄ omnibus tā Iudæis q[uam] Gentilibus auditus est aduentus eius, audita est p[re]dicatio euangelij eius. Addunt adhuc. **L** **E**t ueniet nobis quasi imber temporaneus & serotinus terre. **I**uxta literā tēporaneus imber illa est pluuia, quæ iactis seminibus à deo datur terræ Palestinorū, ut infusa coalescant semina. Serotina aut̄ illa dicitur, quæ ad maturitatē eosdē perducit fructus. Siquidē terra illa non ita frequēter, ut nostra, de cœlo accipit pluuiā, sed tantū bis in anno. ¶ Spiritually pluuia siue imbrē utrunq[ue], uidet̄ cet̄ temporaneū & serotinū, intelligi oportet, & sancta prophetica atq[ue] apostolica scriptura est. Prophetica namq[ue] scriptura ipsa est imber tēporaneus, quia sicut serotino imbre infusa coalescunt semina, ita hæc promissionē Christi uenturi, quæ ad Abrahā facta est, frequēti declamatione expectabilē faciebat. Porro euangelica uel apostolica scriptura, imber serotinus est: quia sicut serotino imbre fructus ad maturitatē perducuntur, ita scriptura hæc iam aduenisse Christū confirmat, de quo propheta uaticinabatur. Igitur & ueniet (inquit) nobis, quasi imber tēporaneus & serotinus, id est talis & taliter ueniet nobis: uel taliter nobiscū faciet, sicut utriusq[ue] scilicet noui ac ueteris testamenti scripturæ testificantur. Hæc ubi dixit de illis qui erant credituri, & fidē aduentus eius recepturi, confessim ad eos, quos non esse credituros præsciuit, cōuertitur & dicit. **L** **Q**uid faciam tibi **E**ffraim, quid faciam tibi **J**uda? **M**isericordia uestra quasi nubes matutina, & quasi ros mane pertransiens. **I** Sic nimirū patriarcha Isaac cū filium suū Iacob benedixisset, & proinde Esau frater eius eiulatu magno fletu dicens. Nunquid non reseruasti, & mihi benedictionem? Respondit & dixit. Dominū tuum illū constitui, & omnes fratres eius seruituti illius subigui, frumento & uino stabiliui eū, & tibi post hæc fili mi quid faciā? Ac deinceps. In pinguedine terræ, & in rore cœli, desuper erit benedictio tua. Profecto ille Isaac typū Christi gessit, duo uero filij (de quibus iam dictū est) formā prætulere mysticā utriusq[ue] populi, scilicet & eius qui tantūmodo generatione carnis, & eius qui imitatione fidei semen est Abrahæ. Et illic Isaac in typo Christi dicit agresti filio, & tibi post hæc fili mi ultra quid faciam: ista tūq[ue] inuenit quid faciat, dicitq[ue], in pinguedine terræ, & in rore cœli desuper erit benedictio tua, & hic Chr[istu]s in prophetia dicit, carnalibus Israhelitis siue carnalibus Iudæis, qui

Roma. 8.

1. Iohan. 3.

1. Corin. 13.

Esaï. 49.
Apocal. 7.

Psal. 18.

Imber tēporaneus & serotinus.

Gen. 27.

Duo filij Isac ac duo populi.

E cunq[ue]

COMMENT· RVPER· ABBA· LIB· II

cunq; filij carnis, & nō filij sunt promissionis, quid faciam tibi Efraim, quid faciam tibi Iuda: statimq; inuenit uel scit quid faciat, dum dicit, Misericordia uestra quasi nubes matutina: & quasi ros mane pertransiens. Misericordia hæc parua illa est, quam intendens ille, in pinguedine (inquit) terræ, & in rore cœli desuper erit benedictio tua. Parua nanq; misericordia est temporalis siue corporalium abundantia rerū, quarum omnium summa, illic pinguedine terræ, & rore cœli comprehēsa est. Porro, misericordia magna illa est benedictio quæ simplici Iacob in domo habitanti data uel effusa est secundum uerba hæc: Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni, cui benedixit dominus. Et deinceps. Et seruiant tibi populi, & adorent te tribus. Esto dominus fratrum tuorū, & incuruentur ante te filij matris tuæ. Qui maledixerit tibi, sit ille maledictus: & qui benedixerit tibi, benedictionibus repleatur. Sic nanq; benedicendo, magnam illi misericordiā imprecabatur, eam scilicet, ut de semine eius Christus nasceretur. Proinde quia misericordiarū tanta differentia est, iccirco Dauid, qui utiq; minorem misericordiam fuerat consecutus, in pinguedine terræ, & in rore cœli desuper, utpote rex diues & inclutus, cum dixisset, miserere mei deus, statim addidit, secundum magnam misericordiam tuam. In quo? Nimirum in eo, ut nequaquam promissione Christi de semine suo nascituri frustraretur, propter causam Viræ Ethel. Nam inde est qd post modum dicit, ut iustificeris in sermonibus tuis, subauditur, miserere mei, conseruando mihi misericordiam magnā, quam promisisti. Iam em̄ illi repromiserat Christū, dicendo, Suscitabo semē tuum post te, quod egredietur de utero tuo, & firmabo regnū eius. Ipse ædificabit domū nomini meo, & stabiliā thronū regni eius usq; in sempiternū: Igitur & hic post q̄ secundum magnā misericordiam dictū est de filiis promissionis siue fidei. In tribulatione sua mane cōsurgent ad me, dicentes, uenite & reuertamur ad dominū, quia ipse cepit & sanabit nos, percutiet & curabit nos, &c. confestim ad filios carnis tanq; ad Esau couersus: Quid (inquit) faciam tibi Efraim, quid faciam tibi Iuda? Misericordia uestra quasi nubes matutina, & quasi ros mane pertransiens. Ac si dicat, Populo electo, cuius typus erat Iacob, magnam misericordiā, magnam cōsequente benedictionē, habendo fidem seminis Abraham, quod est Christus: uobis filij carnis, qui tanquā Esau tardatis & foris uagamini, post hæc ultra quid faciā? In pinguedine terræ & in rore cœli desuper fuerit hæcenus benedictio uel misericordia uestra, sed nunc eadē ipsa properate captiuitate pertranseat, sicut pertrāsit matutina nubes, & in meridie siue uespera iam nō est, & sicut pertransit ros, qui cum mane herbam operuerit, orto sole uelociter disparet, & iam nō est. Sic em̄ uobis continget, qui mane compluti estis, & matutino rore maduistis, id est qui præsentē lætitiā & tantūmodo caduca præsentis seculi bona requisistis. Nubes uestra pertransit, & ros uester orto sole siccatur, id est, lætitia uestra in tristitiā uertetur: & deliciae uestræ in futurum non inuenientur, ubi uerus sol Christus in uirtute sua lucens in meridie conspicietur. **L** Propter hoc dolui in prophetis, & occidi eos in uerbis oris mei. Propter hoc inquit, uidelicet quia uos tantūmodo rerum temporalium matutinam nubem: roremq; transitorium requiritis, & gloriam dei regnūq; futurū non attenditis, ego dolui, id est multas percussiones feci in prophetis, qui uobis secundū uestrā intentionē adulati sunt & applauserunt, uidētes uana & loquētes mendacia. Quales utiq; fuerunt propheta Baal. Et illis nanq; (sicut in Regū libris legitur) Helias Thesbytes, CCCCL. uiros una die interfecit: itēq; magnā illoꝝ multitudinē percussit Iehu, qui domū Achab subuertit. Hoc totū factū est ad imperiū dñi. Iccirco cū dixisset, Dolui in prophetis, protinus addidit, occidi eos in uerbis oris mei. Hoc recte factū est, ut qui propter lucrū temporale: & (ut ait alius propheta) propter pugillū farinæ, non solū magnā dei misericordiā reliquerāt, sed & popularē turbā secū deuocebant, Primū in ipsis dolaretur & occideretur, & deinde populus in captiuitate duceretur, matutina misericordia (de qua iam dictū est) & quasi transitorio rore frustratus. Quam iuste hæc facta sint uel fiant, nūc toto in orbe scitur, ubicunq; lux ueritatis est. Sequitur, **L** Et iudicia mea quasi lux egredientur. **I** Et est sensus. Sicut caligantes in nocte oculos lux succedēs illuminat, sic illis q̄ hæcenus in nocte ignorantie fuerāt, annūciata iudicia hæc p̄spicua erūt, ut dicant, Iudicia dñi uera, iustificata in semetipsa. Egredientur igitur iudicia mea quasi lux, id est, qd uoluerim, aut quid utile esse iudicauerim ego, manifestius cognosceſ. Quid est illud? **Ait.** **L** Quia

Misericordia
alia parua, as
lia magna dī.

Plaf. 50.

2. Re. 7

3. Re. 18.

4. Re. 10

Ezech. 13

Plaf. 18

L Quia

Quia misericordiam uolui ⁊ non sacrificiū, ⁊ scientiam dei plus q̄ holocaustū. Huius suæ sententiæ memor dñs semel ⁊ iterū apud Matthæū inuenitur. Vbi em̄ discumbente eo in domo eiusdē Matthæi, murmurabant pharisæi dicentes eius discipulis: Quare cū publicanis ⁊ peccatoribus māducas magister uester? Non est (inquit) opus ualentibus medico, sed male habētibus. Statimq; subiungit. Euntes autē discite qd sit, misericordiā uolo ⁊ nō sacrificiū. Non em̄ ueni uocare iustos, sed peccatores. Itē, ubi discipulis eius esurientibus, ⁊ spinas sabbato uellentibus atq; māducantibus, cū dixissent: ecce discipuli tui faciunt qd non licet eis facere sabbatis. Ait post alia. Si autē sciretis qd est, misericordiā uolo ⁊ nō sacrificiū, nunq̄ cōdemnassetis innocētes istos. Ergo cū dicit in hoc propheta, q̄a misericordiā uolui ⁊ nō sacrificiū: dignā suorū reddidit causam iudicioꝝ, cur supra inter cætera dixerit. In gregibus suis ⁊ in armētis suis uadent ad quærendū dñm, ⁊ nō inuenient eū, quia uide licet, neq; secūdū corpus, neq; secūdū animā misereri nouerunt proximis, prompti sacrificatores gregū immolatores armentorū. Nā utrāq; misericordiā scilicet corporis ⁊ animæ testatur se uoluisse illa, quā cōmemorauimus, euangelica prolocutione. Vbi em̄ peccatorē siue publicanū recipiēs Matthæū dicit, eūtes discite quid est, misericordiā uolo ⁊ nō sacrificiū, illā patenter misericordiā se requisisse significat, quæ impēditur circa curā animæ. Vbi uero discipulos suos esuriētes, ⁊ sabbato spicas uellentes à sabbati uiolatiōe defendit dicens. Si autē sciretis quid est, misericordiā uolo ⁊ nō sacrificiū, nunq̄ cōdemnassetis innocētes istos: Ibi profecto misericordiā, quæ proximis in corporū necessitatibus impēditur sese uoluisse testatur. Igitur iudicia dñi uera sicut lux manifesta sunt, ⁊ causa cadit carnalis Israhel siue Esrahim ⁊ carnalis Iuda, q̄a certatim sacrificiū offerūt quod dñs nō uult, ⁊ uisū cera misericordiæ nō habent quā dñs uult: q̄a holocausta multiplicāt quæ dñs nō requirit, ⁊ scientiā dei negligunt: in qua dñs ⁊ creator creaturā rationale uoluit semp ⁊ uult exerceri. Non acquieuerūt uolūtati eius, nō executi sunt ea q̄ ille uoluit, scilicet misericordiā ⁊ scientiā dei. Hoc est qd continuo subiungit. Ipsi autē sicut Adam transgressi sunt pactū sibi p̄uaricati sunt in me. Et ē sensus. Ipsi autē ⁊ peccauerūt, ⁊ peccatū suū p̄ superbiā defendēdo mihiq; cōtradicēdo: cōtra semetipsos ⁊ cōtra posteros suos in misericordes ⁊ crudeles extiterunt. Sed iam in isto secūdū huius uoluminis finem facientes, sequētis initiū ab hoc eodem capitulo sumamus.

Mat. 9

Mat. 12.

Misericordia duplex ad proximi, una in aia, alia in corpore.

FINIS LIBRI SECUNDI.

HERVPERTI ABBATIS
TUITIENSIS IN OSEE PROPHE TAM
COMMENTARIORVM LIBER III.

IN Canticis Canticorum dilectus amicæ suæ loquitur. Ostende mihi faciem tuam amica mea, speciosa mea, columba mea, sonet uox tua in auribus meis. Vox em̄ tua dulcis, ⁊ facies tua decora. Vocis siue locutionis eiusmodi nūc opportune reminiscimur, quia uidelicet saluo altiori cœlestis gratiæ uel amoris gradu, in quo dilectus Christus ⁊ amica eius sancta ecclesia cognoscitur: nimirum sapientis cuiusq; animus dilectus, ⁊ sancta scriptura amica uel dilecta est illius, quicunq; talis est, ut ueraciter testimonium sibi perhibeat conscientia, quod sanctæ scripturæ pulchritudinem ueram ⁊ ueritatem pulchram diligit. Illius namq; uerba sunt hæc. Dixi sapientiæ soror mea es, ⁊ prudentiam uocaui amicam meam. Dicit ergo, nunc animus studiosus, et ipsa scripturæ præsentis admonet difficultas, ut dicat. Ostende mihi faciem tuam, sonet uox tua in auribus meis. Vox em̄ tua dulcis, et facies tua decora. Sanctæ huius scripturæ facies non nisi sapienti unquam ostensa est, et uox eius non nisi in auribus diligētis unquam sonuit, neq; alius scire meretur, uox eius, quàm dulcis, et facies eius quàm decora sit

Can. 2

Prouer. 7

Huius prophetæ scriptura difficilis.

E 2 cora sit